

Mert ha az egyház által parancsolt önmegtagadás, mely természetszerűen bennfoglaltatik a nők igazi gyöngédségében, nem képezi a nemek egymáshoz való közeledésének törvényét, e közeledés a vonzalom és az érdekek, a pénz és a szerelem közti ellentétben fog végződni és ez ellentétet csak a prostitúció képes feloldani.

(Ford. Virágh Lajos, Budapest, 1896. 248–249.)

Paul Verlaine III.

SZABÓ DEZSŐ⁴

Szegény prostituált zseni! Mintha eltanulta volna az utcai lányok gerincére alkuvását [...] A fiatal költők hódolattal küldik meg neki munkáikat és ő Hugo-i⁵ méltósággal válaszol biztatást nekik. Minél inkább árokban van az élete, gőgös rohamai annál gyakoribbak. [...] Egyszer csak nem tudja kifizetni szobáját. Kidobják és szajhájához, egy Krantz Eugenia nevű olcsó utcai lányhoz menekül. Ez aztán kihasználja és piszkos szavakkal korbácsolja írásra: írj verset, mert ha nincs pénz, én is kidoblak. Együtt mennek a kiszadistázott versekkel Vanier-hez: kiduzzogni egy-két aranyat és aztán meginni. Majd elmegy Hollandiába, Angliába, Belgiumba konferenciákat tartani. Örömmel írja szajhájának: lesz pénz! csak szeress!

Eközben egy másik utcalány is vonzani kezd. Azután a betegség egyszerre leveri. 1896. január 6-án meghal a szomorú Descartes utca egyik szomorú házában. Franciaország szellemi arisztokráciája kíséri ki a Batignolles-i temetőbe.⁶

(Nyugat, 1911. 21. sz.)

4 Író, publicista, pamfletíró (1879–1945). A két világháború közötti magyar irodalmi élet egyik legnagyobb hatású képviselője. 1945 után művei évtizedekre indexre kerültek.

5 Azaz Victor Hugo (1802–1885), francia író, költő, politikus.

6 Szabó Dezső jegyzete: „Verlaine-t sokan és találóan hasonlították szatírhoz, tehát Szókratészhez is.” [...]